

KAZALO

Anonimni osvajač Vinko Paletin (*Tuga Tarle*) 11

IME, ŽIVOT I AVANTURE »ANONIMNOG OSVAJAČA« VINKA PALETINA
IZ KORČULE, AUTORA IZVJEŠĆA O NOVOJ ŠPANJOLSKOJ

Predgovor (*Isacio Pérez Fernández*) 29

RASPRAVA O IZVJEŠĆU 31

Poglavlje 1.

O čemu se govori u *Izvješću* 31

Poglavlje 2.

Objavljivanje *Izvješća* 35

1. [*Izvješće*] objavljuje jedan venecijanski izdavač 35

2. Među humanistima vlada oduševljenje 36

Poglavlje 3.

Povijest *Izvješća* 38

1. Dva stoljeća zaborava 38

2. Ponovno otkriće i vrednovanje [*Izvješća*] 39

O AUTORSTVU IZVJEŠĆA 43

Poglavlje 4.

Problem autora 43

1. Anonimnost autora 43

2. Status Paletina kao osvajača 44

Poglavlje 5.

Avanturist – kandidat za autorstvo 48

1. Avanturist napušta svoju domovinu 50

2. Avanturist se otputio u Indije 56

Poglavlje 6.	
Avanturist postaje osvajač	57
1. Na putu za Novu Španjolsku Paletin doživljava brodolom u vodama Yucatána	57
2. Paletin se na Yucatánu pridružuje osvajačima	58
Poglavlje 7.	
Osvajač postaje dominikanac u Meksiku	64
1. Odlazak s Yucatána u Meksiko	64
2. Ulazak u samostan dominikanaca u Meksiku	65
Poglavlje 8.	
Dominikanac i bivši osvajač vraća se u Europu	68
1. Putovanje od Meksika do Europe	68
2. Paletinova putovanja Europom	69
Poglavlje 9.	
Dominikanac i bivši osvajač postaje pisac	71
1. [Paletin] – u početku kartograf, prevoditelj i izumitelj	72
2. Humanist koji pripovijeda o činjenicama i izlaže nauk	75
Poglavlje 10.	
Dominikanski pisac piše <i>Izvješće</i>	76
1. Paletin kao autor teksta	76
2. Biografija [autora] kao podloga <i>Izvješća</i>	87
Poglavlje 11.	
Dominikanac nastavlja pisati	93
1. Novi obilazak Europom	93
2. Knjiga s dvije rasprave o Indijama	104
<i>De iure et iustitia belli</i>	105
A. Rukopisi	105
B. Struktura teksta	109
C. Sadržaj teksta	109
<i>De institutione rectae gubernationis</i>	115
Poglavlje 12.	
Avanturist, bivši osvajač i dominikanski pisac vraća se svom domu	115
1. Otpadnik Uluj Alí razara Korčulu i spaljuje samostan	115
2. Naš autor obnavlja samostan i umire	116
Poglavlje 13.	
Intelektualno naslijeđe dominikanskog pisca	118
1. Naš autor protiv Bartoloméa de Las Casasa	119
2. Naš autor pred Filipom II.	124

Poglavlje 14.

Izdanja Paletinovih spisa

- 1. Izdanja djela *Relación de la Nueva España* 126
 - A. Izdanja u talijanskom izvorniku 126
 - B. Izdanja u španjolskom prijevodu 126
 - C. Izdanja prevedena na druge jezike 127
- 2. Izdanja Paletinove »knjige« *De iure at iustitia belli* 128

Poglavlje 15.

Identificiranje Paletinovih zemljopisnih karata 128

- 1. Zemljopisna karta Španjolske 129
- 2. Karta svijeta 133

Popis literature (bibliografija o Vinku Paletinu) 135

RELACIÓN DE ALGUNAS COSAS DE LA NUEVA ESPAÑA, Y DE LA GRAN CIUDAD DE TEMESTITAN-MÉXICO ECHA POR UN GENTILHOMBRE DEL SEÑOR HERNÁN CORTÉS

IZVJEŠĆE O NEKIM STVARIMA U NOVOJ ŠPANJOLSKOJ, I O VELIKOM GRADU TEMESTITAN-MÉXICU KOJE JE SASTAVIO JEDAN PLEMIĆ U PRATNJI GOSPODARA HERNÁNA CORTÉSA

Uvodna bilješka (*Isacio Pérez Fernández*) 145

[*Primera parte: Descripción de la tierra, pueblos y gentes de la Nueva España*] 146

[Prvi dio: Opis ozemlja, naselja i ljudi u Novoj Španjolskoj] 147

- [1. *De la tierra*] 146
- [1. Ozemlje] 147
- [2. *De las plantas*] 148
- [2. O biljkama] 149
- [3.] *De los animales* 148
- [3.] O životinjama 149
- [4. *De las poblaciones y casas de los naturales*] 150
- [4. O stanovništvu i kućama starosjedilaca] 151
- [5. *De cómo son [los naturales del país]*] 150
- [5. O tome kakvi su starosjedoci ove zemlje] 151
- [6.] *De cómo son los soldados* 150
- [6.] O tome kakvi su vojnici 151
- [7. *De] las armas ofensivas y defensivas que emplean* 152
- [7. O] napadačkom i obrambenom oružju koje koriste 153

[8. <i>Del valor que tienen en la guerra</i>]	154
[8. O srčanosti koju pokazuju u ratu]	155
[9. <i>De</i>] <i>la manera de vestirse que tienen los hombres</i>	158
[9. O] tome kako se odijevaju muškarci	159
[10.] <i>De la vestimenta de las mujeres</i>	158
[10.] O odijevanju žena	159
[11. <i>De</i>] <i>la seda con que hacen los labrados</i>	160
[11. O] svili od koje izrađuju tkanine	161
[12. <i>De</i>] <i>las comidas que tienen y usan</i>	160
[12. O] njihovoj hrani	161
[13. <i>De</i>] <i>las bebidas que usan</i>	162
[13. O] njihovu piću	163
[14. <i>De</i>] <i>cómo se hace el cacao</i>	164
[14. O] tome kako rade kakao	165
[15. <i>De</i>] <i>otra clase de vino que tienen</i>	164
[15. O] drugoj vrsti njihova vina	165
[16. <i>De</i>] <i>el modo de gobernar</i>	166
[16. O] načinu vladanja	167
[17. <i>De</i>] <i>la fe y el culto que practicaban, y de sus templos</i>	166
[17. O] vjeri i kultu u njihovim hramovima	167
[18. <i>De</i>] <i>cómo son estas torres [de los templos]</i>	168
[18. O] tome kako izgledanju tornjevi [hramova]	169
[19. <i>De</i>] <i>la manera de sacrificar</i>	170
[19. O] načinu žrtvovanja	171
[20. <i>De</i>] <i>qué cosas adoran</i>	172
[20. O] stvarima koje obožavaju	173
[21. <i>De</i>] <i>cosa muy risible: del emborracharse</i>	172
[21. O] silno glupoj stvari – o opijanju	173
[22. <i>De su idolatría y espíritu religioso</i>]	172
[22. O njihovu idolopoklonstvu i religioznom duhu]	173
[23.] <i>De las ciudades que allí hay y de cómo son algunas de ellas</i>	174
[23.] O gradovima koji tamo postoje i kakvi su neki od njih	175
[24. <i>De</i>] <i>el lago de México</i>	174
[24. O] meksičkom jezeru	175
[<i>Segunda parte: Descripción de la ciudad de México</i>]	178
[<i>Drugi dio: opis grada Temistitan-Méxica</i>]	179
[25.] <i>De la [ubicación de la] gran ciudad de Temistitan-México</i>	178
[25.] O [položaju] velikoga grada Temistitan-Méxica	179
[26. <i>De</i>] <i>las calles que hay en ella</i>	178
[26. O] ulicama grada	179

[27. <i>De</i>] <i>las plazas y los mercados</i>	180
[27. O] trgovima i tržnicama	181
[28.] <i>De los templos y mezquitas que tenían</i>	182
[28.] O njihovim hramovima i džamijama	183
[29.] <i>De las residencias [de los señores indios]</i>	182
[29.] O rezidencijama [indijanskih plemića]	183
[30. <i>De la ciudadela de los Españoles</i>].	184
[30. O utvrđama Španjolaca]	185
[31. <i>De las casas de los indios de la ciudad y de sus habilidades</i>].	184
[31. O kućama Indijanaca u gradu i njihovim vještinama].	185
[<i>Tercera parte (apendicular): Algo más sobre las gentes</i>]	186
[Treći (dodatni) dio: još nešto o tim ljudima]	187
[32. <i>Del trato que los hombres dan a las mujeres</i>]	186
[32. O načinu na koji se muškarci odnose spram žena]	187
[33.] <i>De los matrimonios</i>	186
[33.] O braku	187
[34.] <i>De los entierros</i>	186
[34.] O pogrebima	187
[35. <i>De los vicios capitales de los indios</i>]	188
[35. O glavnim porocima Indijanaca]	189
Kazalo imena	191
Bilješka o prevoditeljici	195